

Урок в одному малюнку

(інфографіка на уроках зарубіжної літератури)

(З досвіду роботи вчителя української мови, української та зарубіжної літератур Сухoleyстер Л.О.)

Посібник уклала вчитель української мови, української та зарубіжної літератур
Сухолейстер Людмила Олександрівна

Досвід роботи обговорено і схвалено на методичній раді школи, протокол №2 від 01.11.2019 р.

Дубно - 2020

Зміст

---

1. Марк Твен «Пригоди Тома Соєра» (5 клас) -----	5
2. Е. Портер «Поліанна» (5 клас) _____	6
3. М. Гоголь «Ніч перед Різдвом» (6 клас) _____	7
4. А. Чехов «Товстий і тонкий» (6 клас) _____	8
5. А. Чехов «Хамелеон» (6 клас) _____	9
6. Культура –духовні та матеріальні надбання людства (8 клас) _____	10
7. Роди та жанри літератури (8 клас) _____	11
8. Релігії світу (8 клас) _____	12
9. Веди – найдавніша пам'ятка староіндійської літератури (8 клас) _____	13
10. Доба Відродження (8 клас) _____	14
11. Франческо Петрарка (8 клас) _____	15
12. Бароко (8 клас) _____	16
13. Біблія. Старий Заповіт (8 клас) _____	17
14. Вергілій «Енеїда» (8 клас) _____	18
15. Антуан де Сент-Екзюпері «Маленький принц» (8 клас) _____	19
16. Гомер «Одіссея» (8 клас) _____	20
17. Релігії світу (8 клас) _____	21
18. Сервантес «Дон Кіхот» (8 клас) _____	22
19. Омар Хайям (8 клас) _____	23
20. В. Шекспір (8 клас) _____	24
21. М. Лермонтов «Герой нашого часу» (9 клас) _____	25
22. Мольєр «Міщанин – шляхтич» (9 клас) _____	26
23. М. Гоголь «Ревізор» (9 клас) _____	27
24. Характеристика Хлестакова (9 клас) _____	28
25. Е. Гофман « Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер» (10 клас) _____	29
26. Волт Вітмен. Збірка «Листя трави» (10 клас) _____	30
27. М. Булгаков «Майстер і Маргарита» (11 клас) _____	31
28. «Срібна доба» російської поезії (11 клас) _____	32

Інфографіка - прийом візуалізації, який є ефективним засобом комунікації

Візуалізація є основою сучасного інформаційного простору, адже без відповідних зорових образів неможливо уявити результати наукового дослідження або технічних розробок, успішний навчальний процес тощо.

І саме інфографіка є одним із новітніх методів, що відповідають тенденціям сучасного інформаційного середовища та широко використовуються у сферах, пов'язаних із наданням інформаційного забезпечення діяльності людини. Завдяки засобам масової інформації поняття «інфографіка» набуло в останні десятиліття значної популярності, стало широко відомим на побутовому рівні й зараз перебуває на новому етапі свого розвитку, будучи результатом еволюції від петрогліфів і піктограм старовини до схематичних зображень та символів сьогодення, які ввійшли в звичне користування людиною.

Найголовніше у створенні інформаційної графіки – це, перш за все, її сполучуваність із текстом, вона ні в якому разі не повинна перешкоджати його сприйняттю. Також вона має бути доступною та зрозумілою, хоча й не обов'язково простою чи примітивною – у цьому випадку все залежить від концепції видання.

Інфографіку використовують, коли необхідно показати пристрій або алгоритм роботи чого-небудь, співвідношення предметів і фактів у часі й просторі, продемонструвати тенденцію розвитку, реконструювати подію, використати інструменти наочності й протиставлення, відобразити великі обсяги однорідної інформації, а також представити складну інформацію з мінімальними витратами часу. Інфографіка сприяє економії місця й одночасно привертає увагу учнів, спонукаючи їх до ознайомлення із зображенням. Конкурувати з інфографікою за увагу учня можуть лише великі заголовки та значні за обсягом фотографії.

Цінність даного методу полягає в глибокому осмисленні й подальшому різнобічному висвітленні явищ і подій, де за допомогою візуальної подачі інформації відбувається висока концентрація фактів, але не перенасичення ними. Також застосування інформаційної графіки може бути викликано тим, що цей метод є доступним і прийнятним для викладу інформації учням, де учень отримує відомості швидко, із цікавістю та максимальною інформаційною ефективністю. Наочна інформація сприймається набагато легше, ніж громіздкі тексти. Психологи відносять інфографіку до так званого «рівня суперчитабельності».

Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра»

Жанр. Повість

Головні герої. Тітка Поллі, Том Сойєр, Сід - його двоюрідний брат, друзі Тома (Гекльберрі Фінн, Джо Гарпер, Беккі Тнтчер)

Тема. Захоплюючі пригоди Тома та його друзів

Основна думка. Уславлення радісного світу дитинства, дружби, щирості, небайдужості, взаємодопомоги

Висновок. Твір вчить у будь-яких ситуаціях залишатися оптимістом, зберігати спокій, бути готовим прийти на допомогу, уміти радіти із звичайних речей

Елементи сюжету

Експозиція. Покарання Тома тіткою Поллі

Зав'язка. На кладовищі

Розвиток дії. Муки сумління Тома та Гека; хлопчаки на острові; несподіване повернення хлопців; благородний вчинок Тома в школі

Розв'язка. Загибель індіанця Джо;

Том і Гек розбагатіли

Том

Сирота, живе в родині, має тітку, брата і сестру

Чисто одягнений, мешкає в будинку, має їжу

"Добре вихований"; ходить до школи й церкви

Том завжди грався з Геком, не мав від нього таємниць. Дотримується даного слова

Байдикує; весело проводить час; невгамовний; сумлінний; любить вигадувати й фантазувати

Гек

Не має родини, батько-п'яничка

Їсть те, що дадуть добрі люди; одягається в недоноски; живе в порожніх діжках

Лається; до школи і церкви ходити не треба

Довіряє Тому; бере його із собою в нічні мандри

"Романтичний волоцюга"; обідранець; не визнає брехні; скромний

Елеонор Портер «Поліанна»

Поліанна змінює місто

Герої повісті

Поліанна. Весела, оптимістична, грає в "гру радість"; знаходить спільну мову з усіма жителями міста.

Ненсі. Завжди привітна, турботлива, чуйна; намагається бути поруч, коли дівчинці сумно, болісно, страшно.

Джон Пендлтон. Замкнутий, дратівливий, похмурий, мовчазний, самотній; заради Поліанни помирився з тіткою Поллі й усиновив Джиммі Біна.

Тітка Поллі. сувора, холодна, стримана, з почуттям обов'язку, нещасна, самотня; Поліанна стала сенсом її життя, пізнала сімейного щастя.

Місіс Сноу. Дратівлива, вразлива, сердита, хвора жінка; почала робити те, чого раніше її душа не бажала.

Лікар Чилтон. Завжди привітний, добрий, чуйний, але самотній і нещасний; опікується хворою дівчинкою, знаходить фахівця, який вилікував Поліанну.

Джиммі. Сумний, зневірений, бездомний; із вдячністю розповідає про свій новий дім

Завжди посміхайся

оптимістична

чутлива до краси

весела

життєрадісна

жвава

учить людей гри в радість

довірлива

вдячна

Знайшла для сироти нову родину

Подарувала радість життя хворій місіс Сноу

Змінила долю міс Поллі

Подружила жителів містечка

Навчила любити життя в усіх його проявах

Навчила не здаватися в скрутній ситуації

Щиро радій життю

Будь вдячний за все

Даруй собі і людям щастя

Ніколи не сумуй

Солоха

Схема до повісті М. Гоголя «Ніч перед Різдвом»

Цариця Катерина дає Вакулі черевички для Оксани

мати

Вакула

Відьма; літає на мітлі

Краде зорі

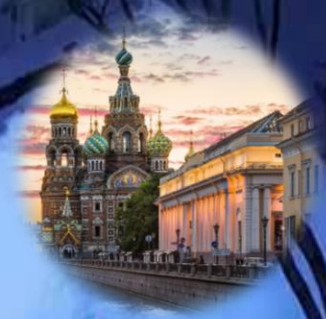
40 років

Гарна, негативний персонаж, хитра, кмітлива, вміє приваблювати, добра господиня

Коваль; сильний (гне руками підкови);

«займався малюванням»: «богобоязкий чоловік»

Їде в Петербург до цариці

Кохає Оксану

Оксана

Батько Оксани

Строгий; багатий; любить дочку

Чорт

Голова

Дяк Чуб

Краде місяць

Залицяльники Солохи

Вакула виніс всі мішки з хати до кузні

17-річна дівчина, в яку закоханий Вакула;

перша красуня на селі; просить у Вакули черевички

А. П. Чехов «Товстий і тонкий»

Жанр. Оповідання

Композиція

Герої. Товстий(Михайло, таємний радник; тонкий (Порфирій, колезький асесор; дружина тонкого (Луїза); син

Місце дії .Вокзал

Час дії. Декілька хвилин

Тема. Зустріч друзів дитинства на вокзалі.

Ідея. Засудження чиношанування, підлабузництва, самоприниження.

Форма художньої оповіді. Діалог.

Види комічного у творі. Іронія, сатира.

Художні засоби. Антитеза

Експозиція. Зустріч на вокзалі.

Зав'язка. Бесіда давніх шкільних друзів.

Кульмінація. Діалог між чиновниками.

Розв'язка. Прощання.

Антитеза

Тонкий

Товстий

«...щойно пообідав на вокзалі»

«... губи в маслі лисніли, мов стиглі вишні»

«Пахло від нього хересом і флердоранжем»

«...щойно зійшов з вагона, був навіючений чемоданами й картонками»

«Пахло від нього шинкою і кавовою гущею»

З-за його спини визирали жінка і син

Вода з вогнем не товариші

Далекому куцоному до зайця

І від солодких снів буває гірко

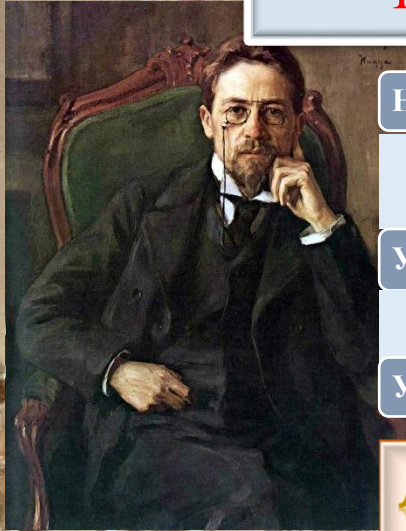
Гречана каша сама себе хвалить

Чехов Антон Павлович

1860-1904 рр.

«У моїх жилах тече
українська кров»

Народився 17 січня 1860 р. в Таганрозі в купецькій сім'ї. Дітей було семеро.

- Навчався в грецькій школі в Таганрозі, потім в гімназії. У 1879 р. вступає на медичний факультет Московського університету

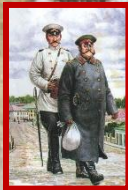
У 1890 р. захворів на туберкульоз. відправляється на два місяці до Сахаліну

- У 1892р.у с.Меліхові працює земським лікарем.

У зв'язку з хворобою переїжджає до Ялти.

Ланцюжок подій оповідання «Хамелеон»

1.Поліцейський наглядчач Очумелов і городовий ідуть базарною площею.

2. Очумелов і городовий бачать ознаки заворушень:зібрався натовп і чути крики

3. Очумелов починає з'ясовувати, у чому справа. Розповідь золотаря Хрюкіна про собаку, яка його покусала.

4.Спроба знайти господаря собаки. Очумелов розгніваний і вимагає знищити бродячого собаку.

5 Голос з натовпу помічає, що собака генеральська. Поведінка Очумелова різко змінюється.

6. Нова думка присутніх - собака все-таки не генеральський

7.Городовий помічає, що бачив схожого собаку в домі генерала.

8.Йде генеральський кухар Прохор, який має поставити крапку в цій історії.

9.Прохор каже, що сабака генералового брата, який приїхав погостювати.

10.Очумелов наказує городовому відвести собаку в дім генерала

11. Натовп регоче з Хрюкіна

Культура

усі духовні та матеріальні надбання людства

за способом втілення
художнього образу

просторові мистецтва

часові мистецтва

функції культури

функції художньої літератури

за формою
чуттєвого
сприймання

слухові

література
музика

зорові

живопис
графіка
архітектура
скульптура

зорово-
слухові

театр
кіно

гуманістична (утвердження
позитивного досвіду людства)

пізнавальна (дає відомості про
світ)

передача суспільного досвіду

виховна (формує особистість
читача)

комунікаційна

розвиваюча (розвиває увагу,
пам'ять)

Перестати читати книги
— значить перестати
мислити.
Федір Михайлович
Достоевський

Любити читання – це
обмінювати години
нудьги, неминучі в
житті, на годинник
великої насолоди.
Ш. Монтеск'є

Читайте! Нехай не буде
жодного дня, коли б ви не
прочитали хоча б однієї
сторінки з нової книги.

(К.Г. Паустовський)

Роди та жанри літератури

Ліро-епічні твори

Дума, байка, поема,
балада

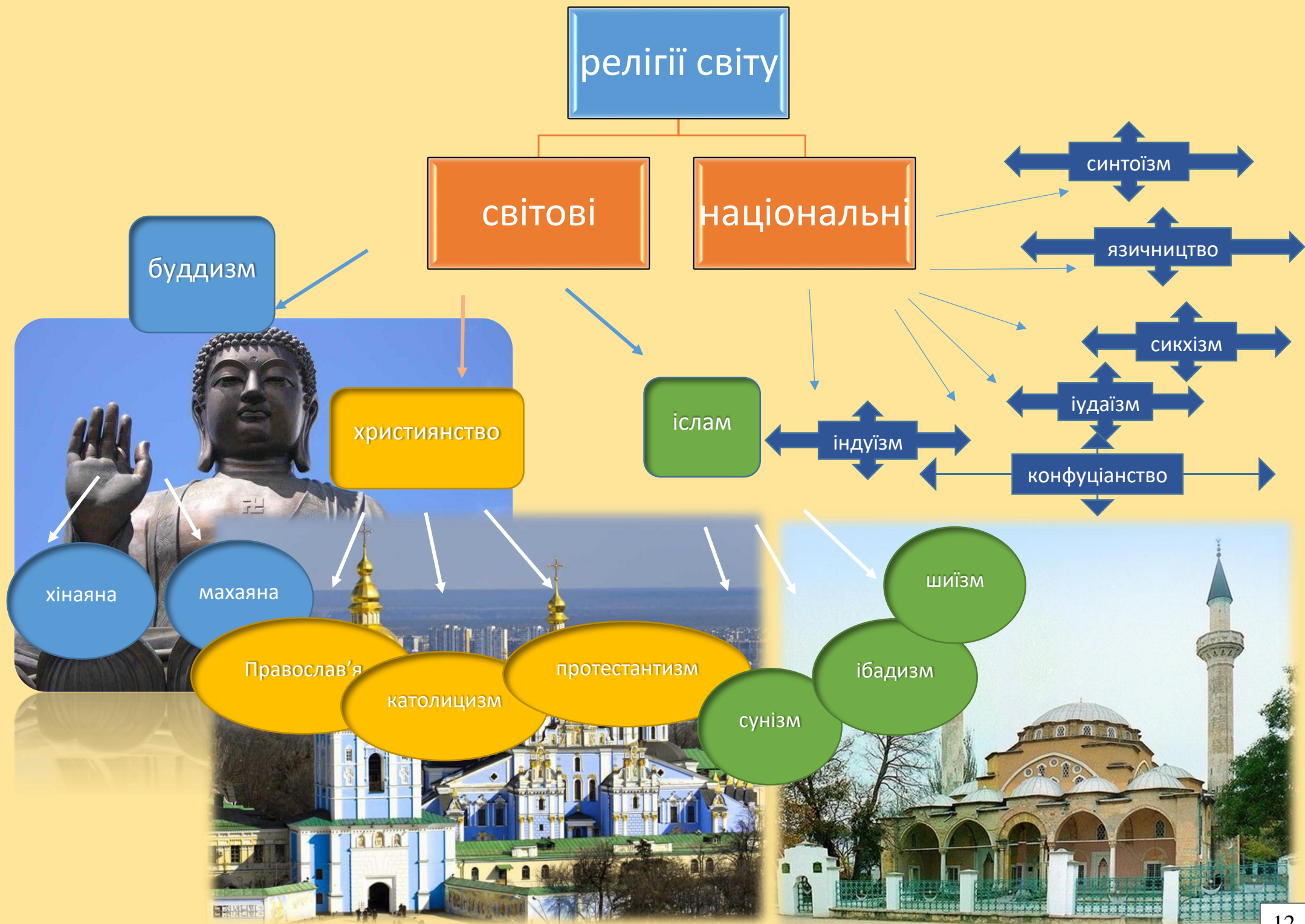
Сполучає
елементи

епосу

- сюжетність
- характеристика дійових осіб
- описи
- розповідь

лірики

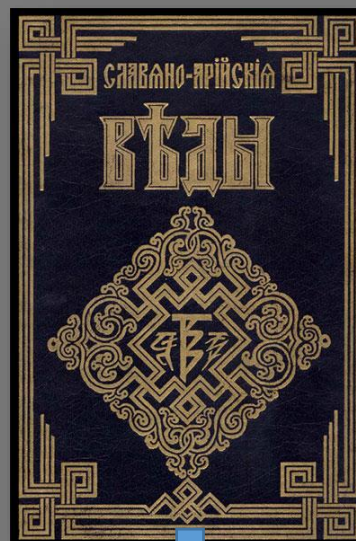
- відтворення почуттів і роздумів героя
- ліричний герой

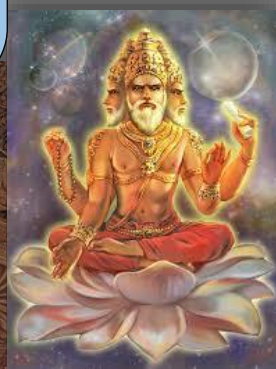
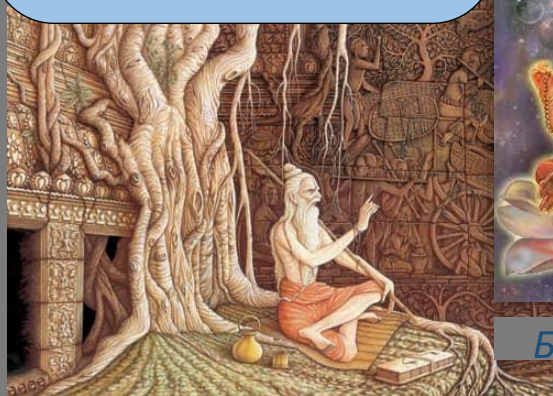
Перші найдавніші пам'ятки
індійської стародавньої
літератури

Створені понад 4
тисячі років тому

Релігія буддизм
бере початок з Вед

Веди допомагають зрозуміти
духовну культуру Індії та
багатьох народів Азії, адже
вони стали основою для
створення різних релігійних і
філософських учень:
буддизму, брахманізму,
джайнізму, індуїзму.

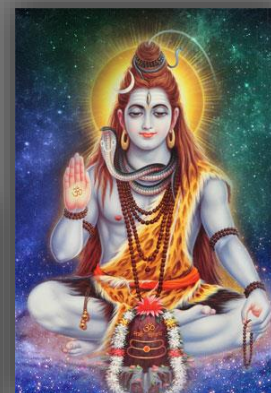
Брахма

Тріада
богів

Вішну

Шива

Рігведа (збірка гімнів)

Самаведа (збірка пісень)

Яджурведа (збірка
жертвних висловів)

Атхарваведа (збірка заклинань)

Веди народжувалися
упродовж тривалого часу й
існували спочатку в усній
формі. За індуїстською
традицією, ці вірші є
одкровенням верховного бога
Брахми, передані стародавнім
мудрецам та співцям. Пізніше
їх записали жерці
літературною
староіндійською мовою –
санскритом.

Відродження

Відродження або Ренесанс- доба розвитку людства, що прийшла на зміну Середньовіччю і побудована на гуманістичних ідеалах та античній спадщині

Періоди доби Відродження

Раннє Відродження (XIVст.)

Високе Відродження (XV-XVIст.)

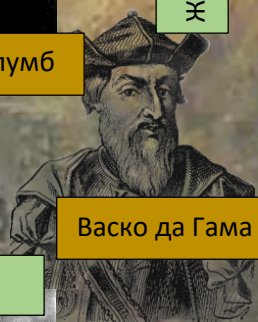
Пізнє Відродження (к. XVI - п. XVII ст.)

Географічні відкриття

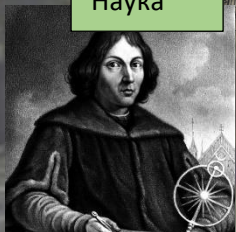
Христофор Колумб

Живопис

Васко да Гама

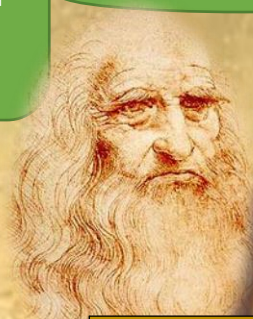
Наука

Ніколай Коперник

Джордано Бруно

Леонардо да Вінчі

Рафаель Санті

Скульптура

Мікеланджело

Петрарка

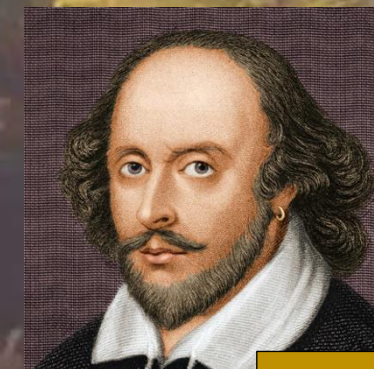

Сервантес

Боккаччо

Гуманістичний ідеал особистості вільної, розвиненої, здатної до самовдосконалення

Шекспір

Франческо Петрарка

20 липня 1304р. в Ареццо поблизу Флоренції народився Франческо Петрарка

в 1310 р. переїжджає до Авіньйона

Вивчає право в університетах Монпельє (1316-1320рр.) та Болоньї (1320-1326 рр.)

1326р. повертається до Авіньйона і працює клерком

6 квітня 1327 р. вперше зустрічає жінку на ймення Лаура

1341 р. у Римі увінчують лавровим вінком

«Канцоньєре» («Книга пісень») – лірична сповідь Петрарки

Збірка "Книга пісень" включає 215 віршів, поділених на 5 циклів

"Юнацькі страждання"

"Ліричне інтермецо"

"Знову на Батьківщині"

"З подорожі на Гарц"

"Північне море"

1336 р. працює над збіркою «Канцоньєре»

21 рік я освідчувався у коханні своїй донні, 21 рік вона надихала мене на творчість. І навіть, коли Лаура померла, а це сталося 1348 року, моє почуття не згасло. Вона продовжувала жити в моїй душі, являтися мені у снах і мріях, була моєю Музою.

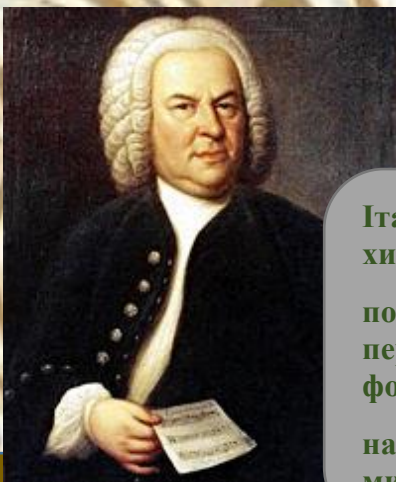
Сонет – ліричний вірш, який складається з 14 рядків п'ятистопного або шестистопного ямба, з двох катренів та терцетів

«На життя мадонни Лаури»

«На смерть мадонни Лаури»

БАРОКО

Італ.barocco –дивний, химерний:

португ.perola barocca – перлина неправильної форми;

напряг у літературі та мистецтві XVII –XVIII ст.

Йоганн Себастьян Бах
Німецький композитор,
органіст і скрипаль,
представник стилю
бароко.

Один із творців світової
музичної класики

Вважається одним із
найвизначніших
композиторів світу

Бароко зародилося
й досягло
найбільшого
розквіту в Іспанії

Пауль Рубенс,
фламандський
живописець

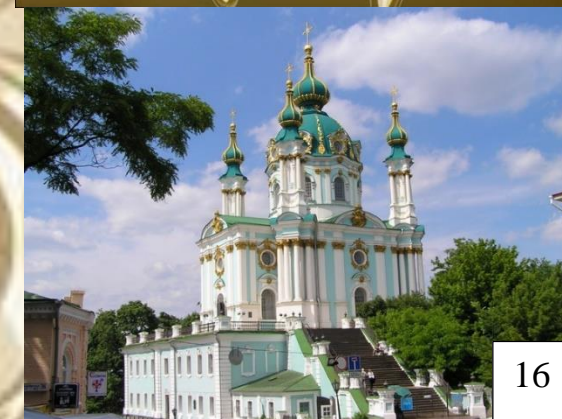
Луїс де Гонгора
іспанський поет

"Автопортрет з
Ізабеллою Франт"

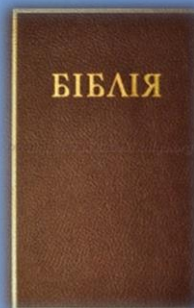
"Осінній пейзаж"

Біблія (Святе Письмо) – в перекладі з давньогрецької означає «книги». Укладали її від XII ст.до н.е.

до II ст.н. е.

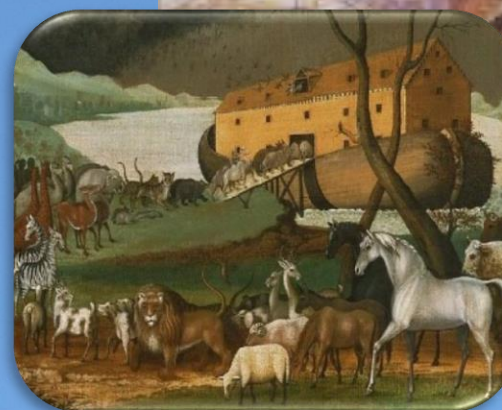

З грецького biblia – книга; священна книга християнства, яка поділяється на дві частини: Старий Заповіт і Новий Заповіт. Біблію створювали близько 40 авторів, що писали різними мовами (давньоєврейською, арамейською, грецькою)

Створення світу

Створення Адама та Єви

Усесвітній потоп. Нойів ковчег

Каїн та Авель

Стрічка сюжету «Енеїди»

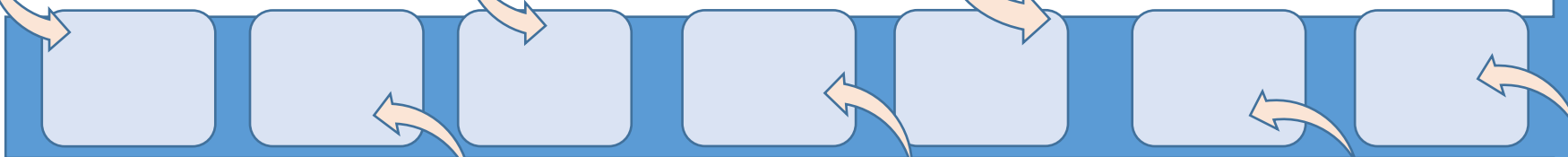
Жанр – героїчна поема

Час написання -29-19 рр.до н.е.

Композиція – 12 розділів (1-6 розділи – розповіді про мандри Енея; 7-12 розділи- опис битв в Італії)

Тема – розповідь про життя та діяння родоначальника римського народу – троянця Енея, який був сином богині Венери та Анхіза

Ідея –прославлення троянської та латинської мужності; уславлення роду Юліїв

Сміливим
допомагає
доля

«У кожної людини свої зорі...»

Антуан де Сент-Екзюпері

Казка – розповідний твір про вигадані події.

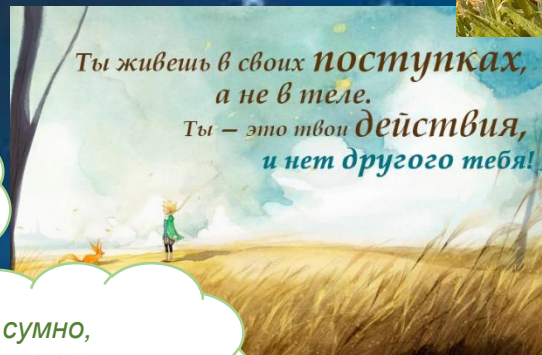
Алегорія – художній засіб, за допомогою якого узагальнене поняття розкривається через конкретні образи.

Встав уранці,
умився, привів
себе до ладу – й
одразу ж
упорядкуй свою
планету

Найголовні
шого очима
не побачиш

Це дуже сумно,
коли забувають
друзів. Не у
кожного був друг.

Ти завжди
відповідаєш
за того, кого
приручив

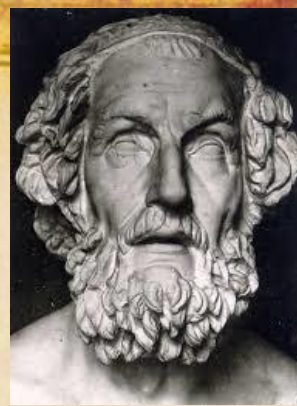

Притча – невеликий твір повчального характеру з чітко вираженою мораллю.

Афоризм – короткий влучний вислів, узагальнення, головна думка виражена в лаконічній формі.

Легендарний давньогрецький поет, якого вважають автором «Іліади» та «Одіссеї», двох славетних грецьких епічних поем, що започаткували європейську літературу; «Іліада» - героїчний епос; «Одіссея» - побутовий та міфологічний епос

Гомер

«Одіссей і циклоп Поліфем»

«Одіссея»

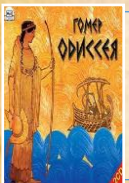
Жанр - епічна поема;
сімейно-побутова і
пригодницька поема

Тема. Мандри хитромудрого
Одіссея під час повернення
додому, на острів
Ітака, поновлення себе в
правах царя острова і
господаря свого дому.

Місце подій - узбережжя й
острови Середземного моря

Композиція - 12110 - 24 пісні:
1-4 пісні - пошуки Телемахом
батька Одіссея; 5-12 пісні -
пригоди Одіссея; 13-24 пісні -
повернення Одіссея додому

Джерело - міфи і героїчні
пісні

1. Одіссей у країні
циклопів

2. У печері

3. Вечеря людозера

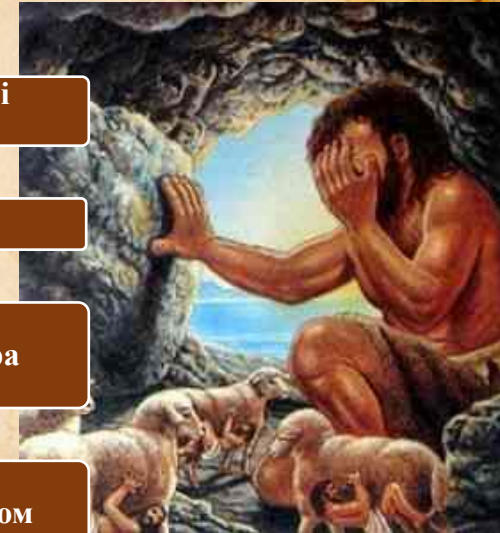
4. Пригощання вином

5. Ніхто

6. Осліплення Поліфема

7. Лють Поліфема

8. Порятунку Одіссея та
його супутників

Релігії світу

християнство

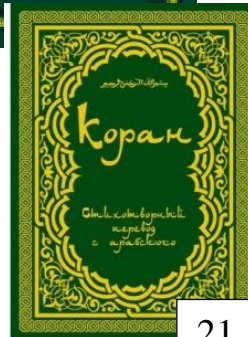
Християнство зародилось на сході Римської імперії в I ст. Характерна риса – єдинобожжя, віра в Ісуса Христа. У наш час християнство-найпоширеніша релігія, яка утверджувалась у найбільш економічно та культурно розвинених країнах (Європи, Африки, Америки). Його сповідують близько 2, 2 млрд осіб.

іслам

За чисельністю, друга після християнства релігія (близько 1.5млрд.). Слово «іслам» перекладається як покірність. Не сприймає християнської ідеї триєдності; Заперечує ідею втілення. У шариатській термінології іслам-це повне, абсолютне єдинобожжя, підпорядкування Аллаху, його наказам і заборонам.

буддизм

Буддизм-одна зі світових релігій, яка зародилася в Індії і поширилася переважно в Азії. Виник близько VI століття до нашої ери. Причиною виникнення буддизму називають кризу традиційного ведичного брахманізму. Мета буддиста –покласти край стражданням, очищувати та розвивати розум.

**Мігель де
Сервантес
Сааведра**
(1547-1616 рр.)

Іспанський письменник, одна із ключових фігур епохи Відродження, творець «вічного образу» Дон Кіхота, що став універсальним символом людства.

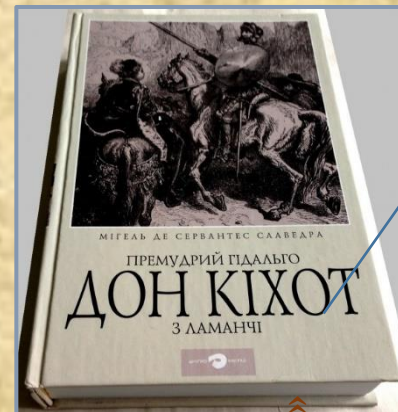
Кожна людина є трішки

Дон Кіхотом...

Жанр - роман, пародія на лицарські романи

Пародія – (грец. Pareroman o bardia, букв. – жартівлива переробка) – сатиричний або гумористичний твір, який наслідує, імітує творчу манеру письменника або напряду з метою його висміяти.

Друге місце у світі, після Біблії, за кількістю мов, на які зроблені переклади

Лицарські романи – один з основних жанрів середньовічної куртуазної (лицарської) літератури. Лицарські романи з'явилися в Іспанії у II половині XIV ст., занесені трубадурами із Франції.

Своєрідність роману «Дон Кіхот»

- задум – пародія на лицарські романи;
- комізм зображуваних ситуацій;
- багатогранність образу Дон Кіхота;
- контраст у зображення Дон Кіхота і Санчо Панси;
- духовне зростання героїв;
- багатство мови твору;
- гуманістичне спрямування твору.

Ім'я: Гіяс ад-Дін Абу-ль-Фатг Омар ібн Ібрагім аль-Хайям ан-Нішапурі

Роки життя:
близько 1048 -
1131 рр.

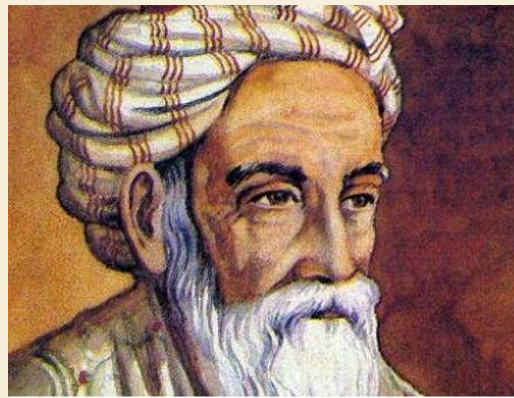
Місце народження:
м. Нішапур (схід Ірану)

Освіта: Нішапурський медресе;
навчання в
Балдасі, Хорасані,
Самарканді

Родина: батько-багатий
ремісник, виготовляв
намети для султана

Діяльність: поет,
математик,
філософ, астроном,
викладач у медресе

Основні твори: 10
трактатів з філософії,
математики,
астрономії, збірка
«Рубайат»

Омар Хайям

Рубаї – один із жанрів персько-таджицької літератури.
Мініатюрний віршований твір, що виражає певну думку, підкреслену в останньому рядку строфи, має рівну кількість складів. Обсяг рубаї – чотири рядки

Намалюйте асоціацію до одного рубаї, що вам сподобався

Чому сучасники Омара Хайяма називали його «Царем філософів Сходу та Заходу»?

І юних, і старих – всіх поглинає час,
І невеликий нам дається днів запас.
Ніщо не вічне тут: ми підемо так самі,
Як ті, що вже пішли й що прийдуть пізніше нас.

Якби мені до рук – скрижалі Долі,
Я розписав би їх по власній волі!
Із світу вигнав би всі смутки, болі,
Чолом небес досяг, не жив би долі!

У кого кожний день в запасі півкоржа,
У кого свій садок і хата не чужа,
Хто в рабстві не родивсь і сам рабів не має,
У того світлий зір і радісна душа

Шукай людину скрізь: на бідному постої,
У закутку нужди і в пишному покої.
Одна душа жива за сто Кааб дорожча!
Чому ж ідеш до них? Шукай душі живої!

Тема

Мотив

Мої думки

Факт з біографії

«Шекспір – пророк, посланий Богом, щоб просвітити нам таємницю про людину, про душу людську»

Ф. Достоевський

Трагедія «Ромео і Джульєтта» 1595р.

Вільям Шекспір
(1564-1616 рр.)

- Англійський поет і драматург доби Відродження
- Дата народження встановлена за датою хрещення (26 квітня 1564 р.)

Навчався в
Стретфордській
граматичній школі 7
років

- Пріоритет надавався латинській граматиці та риторичі
- Вивчав твори Цицерона, Овідія, Вергілія, Сенеки.
- Через фінансові сімейні труднощі навчання в університеті не продовжив

З 1594 р. входив до
трупи Джеймса
Беребеджа

- Стає співвласником театру "Глобус"; невдовзі стає головним драматургом трупи
- Періоди творчості: I - 1590-1600 рр. - оптимістичний; II - 1601-1608 рр. - трагічний; III - 1609-1613 рр. - романтичний

Тема - пристрасне кохання Ромео і Джульєтти

Ідея - людські почуття святіші за вікові станові заборони

Головні герої: Монтеккі (Ромео, його батьки); друзі - Меркуціо, Бенволіо; слуги;

Капулетті (Джульєтта, її батьки), Тібальт, слуги

Місце дії - Італія, Верона

Час дії - XVст.

Композиція - 5 дій

Експозиція – зустріч Монтеккі і Капулетті; підготовка до балу в будинку Капулетті

Зав'язка – зустріч Ромео і Джульєтти і зародження любові

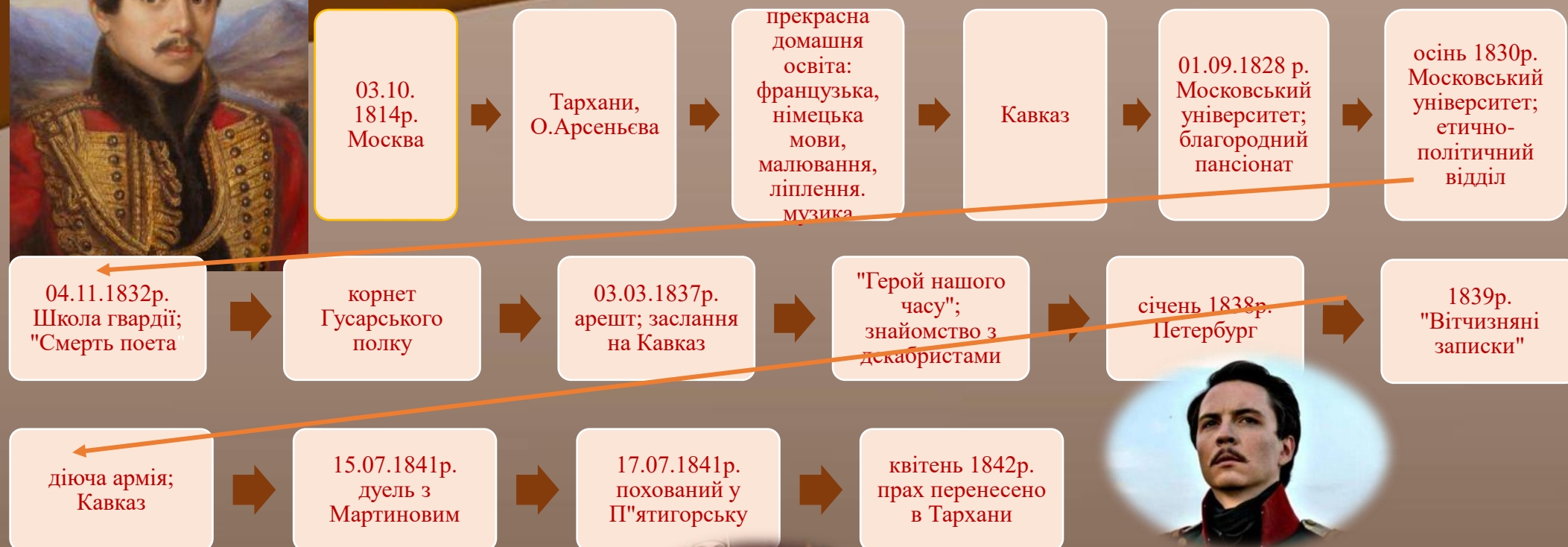
Кульмінація – сцена в склепі, коли кожен герой, вважаючи свого коханого померлим, приймає рішення піти з життя

Розв'язка – розповідь брата Лоренцо і примирення

Михайло Юрійович Лермонтов

Печорін –головний герой роману «Герой нашего часу»

Роман «Герой нашего часу»

- Написаний протягом 1838-1839рр.
- Надрукований у 1840р.
- Жанр роману –соціальний, морально-психологічний
- Тема роману –доля покоління після розгрому декабристів
- Роман має назву тому, що люди, подібні до Печоріна, траплялися в суспільстві частіше, і їх поява свідчила про хворобу суспільства, шукаючи засіб від нудьги, вони руйнують не тільки своє, а й чуже життя.
- Герої роману: Печорін, Грушницький, княжна Мері, Віра, Максим Максимович, Вулич

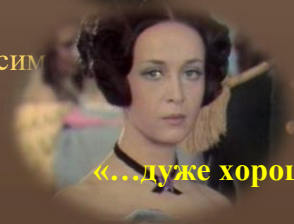

«...вона була гарна: висока, тоненька,

очі чорні, як у гірської сарни...»

«Пя княжна Мері прегарненька...»

«...дуже хороша, але, здається, хвора...»

Молодий; недосвідчений

Почуття палкі й стрімкі

Вразливий, романтичний

Шукає пригод, готовий ризикувати

Але

Інтерес до життя змінюється байдужістю

«Да и какое мне дело до радостей и бедствий человеческих, мне, странствующему офицеру, да ещё с подорожной по казённой надобности!»

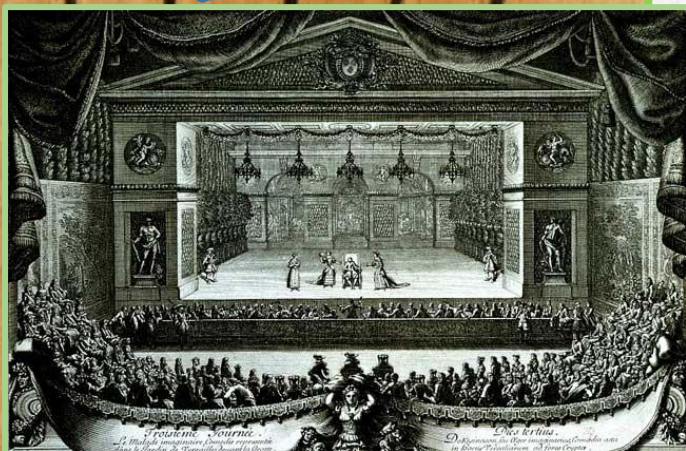
Комедія-це дотепна
поема, яка розкриває
людські недоліки
цікавими повчаннями...

Мольєр¹
(Жан-Батіст
Поклєн)
1622 – 1673 рр.

МОЛЬЄР

МІЩАНИН-ШЛЯХТИЧ

Театр у Версалі. Постановка
«Уявного хворого» Мольєра.

Комедія –драматичний твір, у якому засобами гумору та сатири розвінчуються негативні суспільні та побутові явища, розкривається смішне в навколишній дійсності чи в людині.

Комедія характерів – жанровий різновид комедії, побудований на показі рис характеру, що викликають сміх.

Комедія-балет – театральний жанр, який об'єднує діалог, танець, пантоміму, інструментальне мистецтво, вокальне, образотворче.

Сцена з вистави «Міщанин-
шляхтич» Мольєра. Театр «Комеді
Франсез». Франція. 1954

П'є Лелуар (1843—1884).

Створіть колективний портрет чиновників провінційного містечка, зробіть висновки про дотримання законності в державі.

1. Посада

2. Ім'я

3. Цитатна характеристика

4. Які має «гріхи»?

5. Основні риси характеру

Городничий (Антон Антонович Сквозник-Дмухановський), уже постаріла на службі й дуже недурна, по-своєму, людина. Хоч і хабарник, але поводить дуже солідно; досить серйозний, трохи навіть резонер; говорить ні голосно ні тихо, ні багато ні мало, його кожне слово значуще

Микола Гоголь «Ревізор»

Міські поміщики **Бобчинський і Добчинський** – міські пліткарі, вони живуть тільки заради того, щоб всім підряд розповідати про що-небудь. Як писав автор, ці персонажі страждають «коростою мови», «кажуть скороговоркою» і «допомагають жестами і руками». Саме вони переконали всіх у місті NN, що Хлестаков і є перевіряючий.

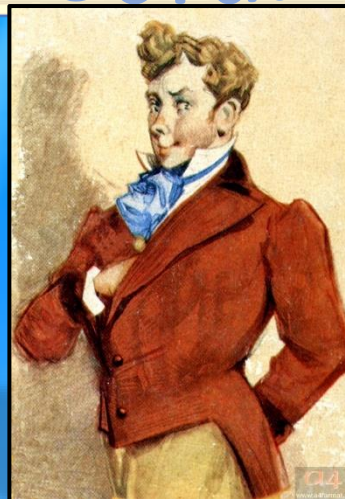
Ляпкін-Тяпкін, суддя, людина, що прочитала п'ять чи шість книг, і тому трохи вільнодумна. Охочий дуже до здогадів, і тому кожному слову своєму надає ваги. Той, хто грає його, повинен завжди зберігати на обличчі своєму значущу міну. Говорить басом, довго розтягаючи, з хрипом і сопінням, як старовинний годинник, що перше шипить, а потім уже б'є

Земляніка, попечитель богоугодних закладів, дуже товста, неповоротка й незграбна людина, але до всього того проноза й крутій. Дуже прислужливий і метушливий

Лука Лукич Хлопов – титулярний радник, заляканий на смерть чиновник, що знаходиться під невсипущим наглядом влади, боїться всього, оскільки кожен заважає, кожному хочеться показати, що він теж розумна людина

Іван Кузьмич Шпекин – поштмейстер, простосердна до наївності людина, розкриває чужі листи і читає їх.

Хлестаков

Хлестаков
хвастливий, фальшивий
обманює, позичає, обіцяє
видає себе за ревізора
шахрай

Хлестаков, людина,
що нічого в житті не
досягнув самостійно,
але бажає повною
мірою
насолоджуватися
його принадами

реальність

жив за
рахунок
батькових
грошей

невмілий
ігрок в
карти

«...я не можу
жити без
Петербурга ...
душа моя жадає
просвіти»

життя для того,
щоб «зривати
квіти
задоволення»

Таким чином,
Хлестаков –
шахрай, нероба,
мрійник

проживання в
трактирі

програвся в
карти і немає
чим платити
трактирнику

«нічого не
дають в
борг»

зустріч з
городничим

усі
чиновники
намагаються
задобрити
Хлестакова

Таким чином,
Хлестаков став
впевненим, завдяки
щасливому випадку
став «ревізором»

проживання в
домі городничого

хвалькуватість

вважали
головнокоман-
дувачем

хотіли
зробити
колезьким
асесором

« з
Пушкіним
на дружній
нозі»

пише твори
і в газету
вміщує

«прийом
громадян»

бере хабарі
грішми,
продуктами

застереження
Осипа

отримує
задоволення

жіноча
увага

відкрито
фліртує з
жінкою
городничого

пропонує
руку і серце
дочці
городничого

Таким чином,
Хлестаков пише
лист другові
Тряпичкину

Е. Гофман «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»

Жанр. Фантастична повість-казка

Казковість – вигадана країна, серед героїв – маги, феї, чарівні речі, полії, перетворення

Реальність – гротескно-сатиричне зображення німецького суспільства поч. XIX ст.

Місце дії

Маленьке казкове князівство Керпенес

Князь Деметрій «ніхто не відчував його влади, і всі були дуже вдоволені»

Князь Пафнутій і Барсануф – атмосфера переслідування, підслуховування, підлабузництва

Тема

Показ духовно обмеженого світу філістерів, у якому немає місця ентузіастам

Основний конфлікт

Протистояння митця та філістерів

Проблематика

Суспільна: грошей і влади, освіти й науки;

Морально-етична: добра і зла, кохання, творчості, духовності та бездуховності, філістерства та ентузіазму

Художні особливості

гротеск

символіка

антитеза

Герої Фея Розабельверде

Маг Проспер Альпанус

Бальтазар, Фабіан, Мош Терпін, Кандіда,

двосвіття

два плани розгортання дії

дві групи персонажів

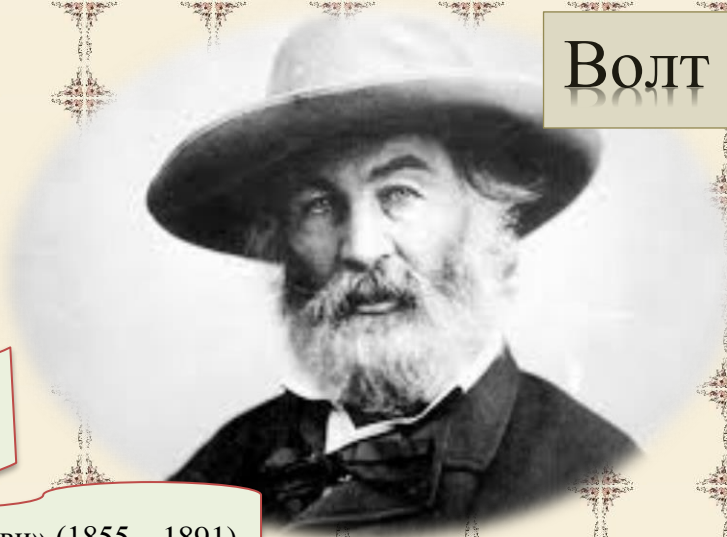
реальний

фантастичний

філістери

ентузіасты

Волт Вітмен (1819-1892 рр.)

Народився Волт Вітмен
на Лонг-Айленді

Американський поет,
есеїст, журналіст

батько верлібру

«Листя трави» (1855—1891)

Помер 26 березня 1892

«Листя трави»

збірка
поезій

усього 400
віршів

1855 р.
12 віршів

9 разів
перевидавалася

... Це прапор моїх
почуттів, зітканий
із зеленої тканини -
кольору надії

Відмова від
традиційної
форми віршування

Реінтерпретація

Принцип
каталогу

Поєднання різних
фрагментів в один
цілісний твір і
водночас відсутність
сюжету в поемах

Новаторство
Волта
Вітмена

Новизна
тематика

Діалог із
читачем або
самим собою

Широке
залучення
прийомів

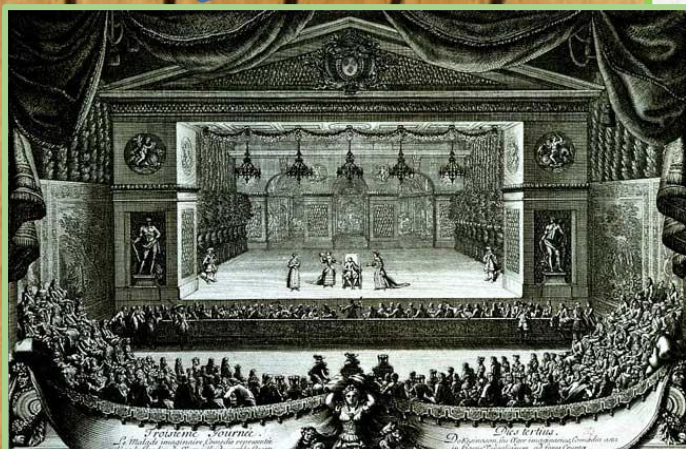
Комедія-це дотепна
поема, яка розкриває
людські недоліки
цікавими повчаннями...

Мольєр¹
(Жан-Батіст
Поклєн)
1622 – 1673 рр.

МОЛЬЄР

МІЩАНИН-ШЛЯХТИЧ

Театр у Версалі. Постановка
«Уявного хворого» Мольєра.

Комедія –драматичний твір, у якому засобами гумору та сатири розвінчуються негативні суспільні та побутові явища, розкривається смішне в навколишній дійсності чи в людині.

Комедія характерів – жанровий різновид комедії, побудований на показі рис характеру, що викликають сміх.

Комедія-балет – театральний жанр, який об'єднує діалог, танець, пантоміму, інструментальне мистецтво, вокальне, образотворче.

Сцена з вистави «Міщанин-
шляхтич» Мольєра. Театр «Комеді
Франсез». Франція. 1954

П'є Лелуар (1843—1884).

М. Булгаков «Майстер і Маргарита»

Моральні і філософські проблеми роману

кохання

свобода і насильство

художник і влада

сенс буття людини

духовна сутність світу

вибір людиною своєї позиції

призначення особистості

філософська

4 сюжетні лінії

любовна

містична

сатирична

композиція

роман в романі

Роман М. Булгакова

Роман
Майстра

Переплетення двох часових просторів

Біблійний Іст. н.е.

Сучасність Булгакова 30-ті роки XX

Історія загибелі Ісхуа Га-Ноцрі

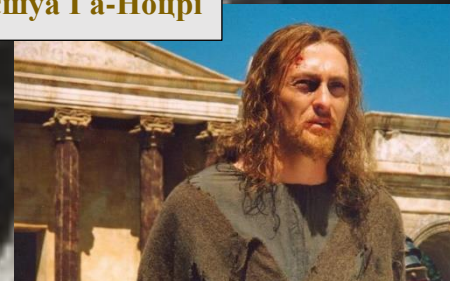
Понтій Пілат

Тема справжнього кохання, творчості,
свободи

Мандрівний філософ 27 років;
образ героя полемічно
співвідноситься з образом Ісуса Христа

На ньому лежить найтяжча
моральна провина –
загибель невинної людини

Проблема вибору

«Срібна доба» російської поезії

Анна Ахматова

1889-1966

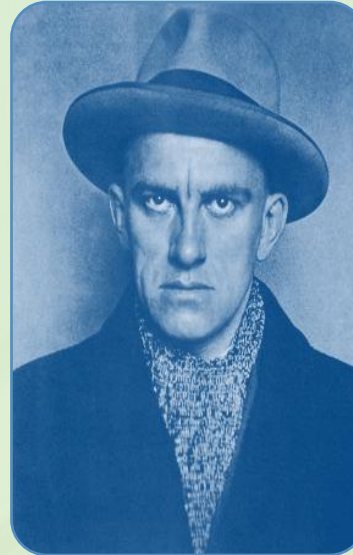
Народилася під Москвою в родині відставного флотського інженера-механіка. Російська поетеса українського походження, представниця акмеїзму. Учасниця акмеїстичного угруповання "Цех поетів". Друкується в московських і петербурзьких виданнях. Виходять збірки "Вечір" (1912), "Чотки" (1914), "Біла зграя" (1917) та інш. досліджувала архітектуру Петербурга та творчість О.Пушкіна. Нагороджена премією "Етна-Таорміна" (Італія), докторка Оксфордського університету.

Олександр Блок

1880-1921

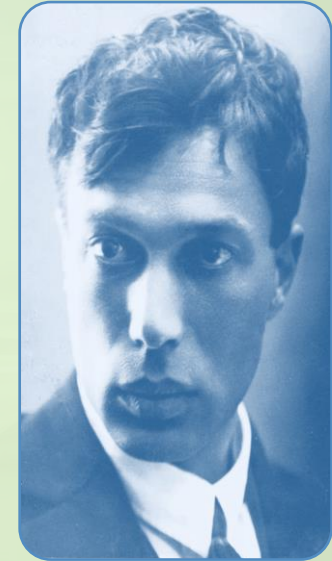
Російський поет, драматург, перекладач, публіцист. Яскравий представник російського символізму. Творчість поета умовно поділяється на три періоди, які сам поет представив у трьох книгах віршів: 1898-1904 ("Вірш про Прекрасну Даму" - образ коханої дружини- Менделєєвої Л.- став земним уособленням Вічної Жіночності й Прекрасної Дами); 1904-1908 (злам поглядів поета); 1907-1916 (відтворення життя в усіх його проявах).

**Володимир
Маяковський**

1893-1930

Російський поет, лірик, представник школи футуризму. Починає творчий шлях із заперечення традицій старої класичної культури, вносить у поезію революційних дух доби, погляд його спрямований до майбутніх "мільйонів". Поет-бунтар, поет-оратор, поет-агітатор. З іншими ідеологами футуризму склав Маніфест - виклад нових літературних принципів.

Борис Пастернак

1890-1960

Російський поет, прозаїк, перекладач, лауреат Нобелівської премії 1954 р. Майстер філософської та пейзажної лірики, зробив значний внесок у розвиток поезії ХХ ст. початковий період творчості був відзначений перехресним впливом символізму й футуризму. Працює у творчому об'єднанні "ЛЕФ". У поезії перепліталися теми природи, кохання, мистецтва.